

## Nr 341.

Av herr **Branting**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till civilförsvarslag, m. m.

Enligt 13 § förslaget till civilförsvarslag må ej utan tillstånd av Konungen eller, efter Konungens bemyndigande, överbefälhavaren tjänstgöring i civilförsvaret åläggas någon å sådan tid, att han därigenom hindras fullgöra honom på grund av värnplikt eller eljest åvilande skyldighet att tjänstgöra vid krigsmakten.

Genom denna bestämmelse förhindras bl. a., att *hemvärnsman* under den tid han *tjänstgör* såsom sådan tages i anspråk för civilförsvarets räkning. Däremot utgör bestämmelsen icke hinder för att han, under civilförsvarsberedskap, å *annan* tid kallas till arbete inom civilförsvaret. I och för sig är intet att erinra häremot. Emellertid bör sådant ianspråktagande enligt min bestämda uppfattning icke, såsom synes vara förutsatt, ske efter direkt, individuell kallelse av civilförsvarschefen utan först efter medgivande av det ansvariga hemvärnsbefälet. I vart fall bör detta gälla under krig ävensom eljest, då Konungen befallt att hemvärdet skall hållas i beredskap. Under sådana lägen måste hemvärnsförbanden vara beredda att *omedelbart* ingripa, och detta gäller även de enskilda hemvärnsmännen, vilka icke i likhet med värnpliktiga och flertalet krigsfrivilliga kunna avvakta inkallelseorder eller ofta ens alarmering. Med hänsyn till denna för hemvärdet karakteristiska skyldighet till omedelbar aktion kan det icke få förekomma, att den enskilde hemvärnsmannen i hithörande lägen utan det ansvariga hemvärnsbefälets beprövande och medgivande tages i anspråk för civila försvarsuppgifter, måhända utom hemvärnsområdet. Den särställning, hemvärdet i nu angivna hänseende intager, anser jag påkalla en uttrycklig bestämmelse i civilförsvarslagen.

Undantag torde få göras för sådan civilförsvarspliktig hemvärnsman, som *inskrivits* enligt 17 § i denna lag. Då inskrivning avses endast för viss tjänst (viss befattning) inom civilförsvaret, bör det tydligen — även i civilförsvarets eget intresse — som regel icke förekomma, att hemvärnsman inskrives. Detta bör överhuvud gälla inskrivning i allmänna civilförsvaret; mot att inskriva hemvärnsman i särskilda civilförsvaret möta, under förutsättning av hemvärnsområdesbefälhavarens medgivande därtill, icke samma betänkligheter, då tjänst inom hemskydd och verkskydd väl regelmässigt komme att fullgöras inom hemvärnsområdet. Även en till

tjänst inom särskilda civilförsvaret inskriven hemvärnsman komme givetvis att falla under bestämmelsen i 13 § första stycket.

Under åberopande av vad sålunda anförts får jag hemställa,

att riksdagen för sin del måtte besluta, att 13 § i civilförsvarlagen skall äga följande lydelse:

13 §.

Ej må — — — — vid krigsmakten.

Där sådant tillstånd, som nu sagts, ej meddelats, må under krig ävensom eljest, då Konungen utfärdat befallning att hemvärdnet skall hållas i beredskap, hemvärnsman, som ej är inskriven enligt 17 §, icke utan medgivande av hemvärnsområdesbefälhavare eller försvarsområdesbefälhavare åläggas att fullgöra tjänstgöring inom civilförsvaret.

Stockholm den 30 maj 1944.

G. Branting.